

Posteropdracht voor het vak Water 1 (HWM-10303) van Wageningen Universiteit

Het valleikanaal als ecologische verbingszone

Esther Johannes

Onderzoeksvraag

Hoe is het valleikanaal geschikt gemaakt voor zijn functie als ecologische verbingszone?

Gebiedsbeschrijving

Het valleikanaal begint bij de **Nederrijn** (bij Rhenen) en mondt na ongeveer 40 km uit in de Eem in Amersfoort.(1) Het kanaal is vlak voor de Tweede Wereldoorlog gegraven met als belangrijke reden het verschaffen van werk en het **afvoeren** van water vanuit de **Gelderse Vallei** bij **Wageningen**. Het kanaal heeft tamelijk recent echter nog een functie verworven, het maakt namelijk onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur als een ecologische verbingszone (EVZ) tussen de Gelderse Vallei en de Eem en de randmeren.(2) Het geschikt maken van het kanaal voor deze functie vond plaats van 2005 tot 2010 en werd door onder andere de gemeente Amersfoort en Waterschap Vallei en Eem gefinancierd. Het kanaal en zijn oevers zouden hierdoor geschikter moeten worden voor het herbergen van verschillende soorten fauna en flora.



Figuur 1: kaart van het Valleikanaal (3)

Resultaten

Het inrichten van het valleikanaal als EVZ is grofweg uitgevoerd in twee fases waarbij het beleid rondom de micro en **macrofauna** gericht is op bepaalde doelsoorten die weer belangrijk zijn bij het in stand houden van andere soorten. (5) Gedurende de eerste fase werd er voornamelijk op de oevers gefocust. Die zijn minder steil gemaakt, wat gunstig is voor verschillende insecten en belangrijk is voor de planten bij het kanaal, aangezien er weinig planten daadwerkelijk in het kanaal groeien door de relatief hoge stroomsnelheid. Tevens zijn er meer inhammen gecreëerd in de oevers van het kanaal, want deze

kunnen door vissen gebruikt worden om te paaien (te paren en eitjes te leggen).

Tijdens de tweede fase werden er onder andere poelen aangelegd waar reptielen en amfibieën zoals padden goed gedijen. Ook zijn er onder bruggen looprichels aangelegd, voor soorten die normaalgesproken oevers nodig hebben om zich te kunnen verplaatsen, zoals de muis. Verder zijn er plas-draszones aan de rand van het kanaal gemaakt, hier kunnen bepaalde plantensoorten groeien in een ondiep laagje water.



Figuur 2: Het valleikanaal in Amersfoort, vlak bij mijn huis. (4)

Hier vindt je bijvoorbeeld riet, dat weer vogelsoorten zoals de karekiet kan herbergen. Daarnaast zijn er in Amersfoort op twee plekken vleermuisbunkers geplaatst naast het water, waar vleermuizen ideaal kunnen broeden en verblijven, terwijl ze zich voeden met het leven in en rond het water.(4) Er zijn eveneens vistrappen aangelegd op plekken waar vissen zich eerder niet verder konden verplaatsen, zoals bij de stuw op onderstaande afbeelding. (5) Verder is het milieu rondom het Valleikanaal niet alleen geschikt gemaakt voor bepaalde fauna, er zijn ook direct bepaalde plantensoorten gezaaid en op bepaalde plekken is de (voedselrijke) bovenste bodemlaag verwijderd, om groei van de plantensoorten die daarop groeien en kroost en blauwalg tegen te gaan, want een milieu dat hoort bij **eutroof** water is ongewild.



Figuur 3: Een stuw in het valleikanaal met in het midden een vistrap (4).

Conclusie

In een periode van vijf jaar is het Valleikanaal dus in drie fases ingericht als een volwaardige ecologische verbingszone, waarbij men zich gericht heeft op verschillende doelsoorten, die op hun beurt weer het voorkomen van andere soorten zouden stimuleren.

Referenties

1. Wikipedia Valleikanaal, laatst gewijzigd 1-10-2015, geraadpleegd 1-12-2015
2. Gemeente Amersfoort, 'Het Valleikanaal, een ecologische verbindingszone onderhouden door vrijwilligers', 2011, van: http://www.amersfoort.nl/Redacteuren/documenten/woonomgeving/wijken/Brochure_ValleiVrijwilligerswerk_A5_01-13_5.pdf
3. Utrechtseheuvrug.punt.nl
4. <http://www.panoramio.com/user/1459356/tags/Amersfoort>
5. KNVV, 'Vegetatieonderzoek Valleikanaal Amersfoort', 2012, van: <http://www.knnv.nl/sites/www.knnv.nl/files/Valleikanaal.pdf>
6. Waterforum online, 'Valleikanaal Veenendaal krijgt natuurvriendelijke oevers en faunapassages', 2010, van: <http://www.waterforum.net/nieuws/6688/valleikanaal-veenendaal-krijgt-natuurvriendelijke-oevers-en-faunapassages>